

5. Краткий справочник по курсу «История образования и педагогической мысли»: Великие педагоги, значительные события, факты на оси времени : учебное пособие [Электронный ресурс] / В. И. Лещинский, Л. В. Мозгарев, С.В. Неделина, Е.Е. Седова.– Воронеж : Воронежский государственный педагогический университет, 2004. – 188 с. Режим доступа : http://www.bimbad.ru/biblioteka/article_full.php?aid=1009&binn_rubrik_pl_articles=69
6. Пиков Г.Г. Из истории европейской культуры : учебное пособие [Электронный ресурс] / Г.Г. Пиков. – Новосибирск, 2002. – 255 с. – Режим доступа : <http://gkaf.narod.ru/pikov/09.html>
7. Джурицкий А.Н. История зарубежной педагогики: учеб. пособ. для вузов / А.Н. Джурицкий. – М. : ФОРУМ – ИНФРА–М, 1998. – 272 с.
8. Ястребицкая А.Л. Средневековая культура и город в новой исторической науке / А.Л. Ястребицкая. – М.: Интерпракс, 1995. – 412 с.
9. Гофф Ж. Ле. Цивилизация средневекового Запада / Ж. Ле Гофф. – М.: Наука, 1992. – 398 с.
10. Энциклопедия Кольера [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_colier/5643
11. Университеты и университетское образование в Средние века [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.proza.ru/2011/12/27/961>
12. Энциклопедический словарь Ф.А. Брокгауза и И.А. Эфрона: в 86–ти т. / [под ред. И.Е. Андриевского, К.К. Арсеньева]. – С.–Петербург, 1890–1907 – Т.58. – М., 1993. – С.234–256.
13. Тот самый Оксфорд и стоит ли в нём учиться [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.iclass.ru/study_abroad_article_two/
14. Как возник Оксфорд [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.znaikak.ru/oxford.html>
15. Андреев А. «Национальная модель» университетского образования: возникновение и развитие / А. Андреев // Высшее образование в России. – Ч. 1. – 2005. – № 1. – С. 156–169.

УДК 373.54:371.68

СИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ РЕПОРТАЖІВ В УМОВАХ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Заболотна М.І., викладач

Київський національний університет ім. Тараса Шевченка

У статті розглянуто загальні вимоги до побудови системи вправ та розроблено на їх основі вимоги до системи вправ для навчання аудіювання репортажів як англійських публіцистичних текстів. Описано основні етапи роботи з текстами і на їх основі розроблено систему вправ для навчання аудіювання старшокласників репортажів в умовах профільного навчання. Наведено приклади вправ на основі відеофонограм репортажів, відібраних з Інтернет джерел.

Ключові слова: репортаж, англійський публіцистичний текст, відеофонограма, система вправ.

Заболотная М.И. СИСТЕМА УПРАЖНЕНИЙ ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ АУДИРОВАНИЮ СТАРШЕКЛАСНИКОВ РЕПОРТАЖЕЙ В УСЛОВИЯХ ПРОФИЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ / КНУ им. Т.Г. Шевченко, Украина.

В статье рассмотрены общие требования к построению системы упражнений и на их основе разработаны требования к системе упражнений для обучения аудированию репортажей как англоязычных публицистических текстов. Описаны основные этапы работы с текстами и на их основе разработана система упражнений для обучения старшеклассников аудированию репортажей в условиях профильного обучения. Приведены примеры упражнений на основе видеофрагментов репортажей, отобранных с Интернет ресурсов.

Ключевые слова: репортаж, англоязычный публицистический текст, видеофонограмма, система упражнений.

Zabolotna M.I. THE SYSTEM OF EXERCISES FOR TEACHING LISTENING REPORTAGES TO SENIORS IN SPECIAL EDUCATION / Kyiv National Taras Shevchenko University, Ukraine.

The article deals with the general requirements to a system of exercises and developed on their base requirements to the system of exercises for teaching listening reportages as journalistic texts. The main stages of work with the texts for listening have been described. The system of exercises for teaching pupils listening reportages in special education has been worked out. The system of exercises is based on the video fragments of reportages taken from the Internet.

Key words: reportage, journalistic text, video fragment, system of exercises.

Постановка проблеми. Уміння сприймати репортаж як англomовний публіцистичний текст (АПТ) та розуміти його на всіх рівнях (глобальному, детальному та критичному) вимагає спеціального навчання. Успіх перебігу цих процесів залежить не лише від вдалого відбору репортажів, а й від правильно відібраних чи створених вправ, їх послідовності, кількості та обсягу. Тому передумовою підвищення якості навчання аудіювання в загальноосвітніх навчальних закладах (ЗНЗ) профільного рівня є вдосконалення роботи з відеофонограмами (ВФГ) репортажів, тобто створення ефективної системи вправ.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема створення системи вправ є однією з найактуальніших у практичному відношенні та найбільш складною у теоретичному плані. Її актуальність підтверджується роботами таких вчених, як В.О. Бухбіндер, Н.І. Гез, Н.К. Скляренко, С.Л. Захарова, С.П. Шатілов та ін. Розробкою системи вправ для формування та контролю навичок та вмінь в аудіюванні займалися: І.Н. Алексеева, О.Ю. Бочкарьова, Р.І. Вікович, С.В. Гапонова, Н.Є. Жеренко, С.Л. Захарова, О.В. Кміть, Я.М. Колкер і Є.С. Устінова, Т.О. Яхнюк та ін. Питання використання жанрів публіцистики для навчання рецептивних видів мовленнєвої діяльності висвітлюється в роботах дослідників, які займаються проблемами навчання читання (О.В. Бирюк), взаємопов'язаного навчання аудіювання і читання (Н.Ф. Мещанова). Однак поза увагою вчених-методистів залишилася проблема розробки системи вправ для навчання аудіювання в середній профільній школі з використанням ВФГ репортажів як АПТ. Саме це й обумовлює актуальність нашого дослідження. Таким чином, основне завдання статті – представити теоретично обґрунтовану систему вправ для формування англomовної аудитивної компетентності в старшокласників на матеріалі ВФГ репортажів як АПТ.

Виклад основного матеріалу. Услід за С.Ф. Шатіловим, під системою вправ для навчання аудіювання репортажів як АПТ старшокласників в умовах профільного навчання розуміємо таку сукупність необхідних груп, типів і видів вправ, що виконуються в такій послідовності і в такій кількості, які враховують закономірності формування навичок та вмінь в аудіюванні і забезпечують максимально високий рівень оволодіння компетентністю в аудіюванні в заданих умовах [8].

Загальноприйнятою в сучасній методиці навчання аудіювання є система вправ, що складається з двох підсистем, – для формування мовленнєвих навичок аудіювання та для розвитку вмінь [4].

Однак варто зазначити, що створена нами система вправ для навчання аудіювання репортажів як АПТ старшокласників передбачає не лише вправи, спрямовані на формування

і розвиток навичок та вмінь в аудіюванні, а й на засвоєння соціокультурних знань про країну, мова якої вивчається.

Спираючись на загальноприйняту в методиці викладання ІМ типологію вправ, а також беручи до уваги основні вимоги до вправ, ми розробляли їх відповідно до певних критеріїв.

За критерієм *«спрямованість вправи на прийом або видачу інформації»* в нашому дослідженні переважають *рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні та продуктивні вправи.*

За критерієм *«комунікативності»* ми, в основному, використовуємо *комунікативні та умовно-комунікативні вправи.* Поодинокими є випадки використання *некомунікативних вправ,* переважно на підготовчому етапі навчання аудіювання репортажів як АПТ.

«За характером виконання» до нашої системи входять *усні та письмові вправи.*

«За участю рідної та іноземної мови» в нашій системі вправ представлені вправи лише іноземною мовою.

За критерієм *«функція у навчальному процесі»* розрізняють *тренувальні та контрольні вправи.* У нашій системі представлені обидва типи вправ, оскільки ми розглядаємо систему вправ як систему навчання, і як систему контролю [10]. Тренувальні вправи мають на меті формування та розвиток компетентності в аудіюванні, а контрольні вправи спрямовані на визначення рівня сформованості цієї компетентності.

За критерієм *«наявність опор»* в нашому дослідженні використовуються вправи з використанням штучних вербальних і невербальних опор, природних опор і без них.

За *«ступенем керованості вчителем»* розрізняють вправи з *повним, частковим і мінімальним керуванням.* У нашому дослідженні дії учнів на всіх етапах будуть керуватися повністю, частково або мінімально.

За критерієм *«наявність/відсутність рольового компонента»,* в нашу систему ми включили вправи як без рольового компонента, де учні виконують дії від свого імені, так і вправи, де учні приміряють на себе різні ролі, залежно від ситуації мовлення та контексту повідомлення (робітник туристичної фірми, екскурсовод чи гід, науковий співробітник тощо).

Система вправ для навчання усіх видів МД загалом, і аудіювання зокрема, складається з підсистем вправ, які, в свою чергу, складаються із відповідних груп вправ, що спрямовані на розвиток певних конкретних умінь [8, с. 61]. Загальноприйнятим в методичній літературі, присвяченій класифікації вправ для навчання аудіювання, є виділення двох найпоширеніших підсистем вправ для навчання досліджуваного виду МД, а саме, *вправи, що готують до аудіювання та вправи в аудіюванні* [8]. Детальніше розглянемо ці групи вправ.

Вправи першої підсистеми є важливими для навчання аудіювання, оскільки створюють основу та засоби здійснення МД, хоча ще не виступають МД [5]. За своєю суттю підготовчі вправи забезпечують технічний, або операційний бік аудіювання; вони призначені для зняття лінгвістичних та психологічних труднощів смислового сприймання та розвитку вміння логіко-смислової обробки знаків більш низького рівня – від слів до мікротекстів [2]. Тому, підготовчі, або операційні вправи виконуються на рівні речень або мікроаудіотекстів – найменшої мовленнєвої одиниці навчання саме аудіювання як такого, а не фонетики, граматики, лексики для нього [7, с. 155].

Друга підсистема вправ для формування вмінь аудіювання репортажів – вправи в аудіюванні, або діяльнісні вправи (*термін О.Б.Тарнопольського, 2004*). Такі вправи є комунікативними за своєю суттю, спрямованими на розвиток умінь сприймати та розуміти

мовлення в умовах, наближених до природного мовленнєвого спілкування, тобто без опор, підказки у вигляді попереднього ознайомлення з ситуацією чи темою, у природному темпі мовлення, значної тривалості [1]. Відповідно, діяльнісні вправи виконуються на рівні цілого аудіотексту значного обсягу та інформаційного навантаження.

Враховуючи складність процесу сприйняття та розуміння репортажів, усвідомлюючи, що процес навчання повинен базуватися на поступовому введенні труднощів для їх успішного подолання, виділяємо чотири етапи навчання аудіювання репортажів – *пропедевтичний, підготовчий, основний та просунутий*. На кожному із чотирьох етапів відбуватиметься поступове формування всіх визначених нами навичок та розвиток умінь аудіювання репортажів як АПТ. Акцент на формуванні тієї чи іншої навички й розвитку того чи іншого вміння здійснюватиметься залежно від мети етапу, що впливатиме на вибір, кількість та співвідношення вправ. Розглянемо нижче особливості навчання аудіювання репортажів на кожному із визначених нами етапах.

Основним завданням *пропедевтичного* етапу є ознайомлення учнів з особливостями, структурою репортажів та соціокультурною інформацією, що міститься в них. Враховуючи той факт, що учні старшої профільної школи не працювали з репортажами та беручи до уваги особливості репортажу, який ми використовуємо в нашому дослідженні як жанр АПТ, вважаємо за доцільне ознайомити учнів з його структурою, особливостями, умовами представлення інформації в ньому та позицією автора, його ставленням до подій, що відбуваються. Враховуючи критерії відбору репортажів для пропедевтичного етапу навчання аудіювання, вищеописане слід здійснювати на основі роботи із короткими записами структурних елементів репортажу, видів мовлення в них (фрагментарне розуміння почутого) з метою їх подальшого розпізнавання в цілих сюжетах репортажів. Окрім того, на цьому етапі слід ознайомлювати учнів із соціокультурною інформацією, яка міститься в репортажах. Це слід робити за допомогою пояснюючого коментаря, який може значно полегшити сприйняття та розуміння того чи іншого репортажу. Вправи цього етапу є умовно-комунікативними та комунікативними; рецептивними та рецептивно-репродуктивними; частково керованими; за режимом організації роботи: індивідуальні, парні, фронтальні.

Метою вправ *підготовчого* етапу є формування в учнів навичок долати труднощі мовного (фонетичні, лексичні, граматичні) та психологічного характеру на рівні понадфразової єдності та мікроаудіотекстів. Як ми вже зазначали, підготовчі вправи є важливою групою вправ для навчання аудіювання, оскільки створюють основу та засоби здійснення мовленнєвої діяльності, хоча ще й не виступають мовленнєвою діяльністю [3]. Саме тому, до цього етапу ми включили значну кількість тренувальних вправ, кожна з яких спрямована на вирішення проблеми зняття окремих труднощів різного характеру. Підготовчі вправи є некомунікативними, умовно-комунікативними, рецептивними, рецептивно-репродуктивними чи продуктивними, повністю або частково керованими, з індивідуальним, парним, фронтальним або груповим режимом виконання.

Беручи до уваги вимоги Програми [9], труднощі аудіювання репортажів та запропоновану нами систему вправ (див. схему 1) метою *основного* етапу ми визначили розвиток умінь глобального та детального розуміння репортажів на рівні тексту. На цьому етапі доцільно вчити учнів відокремлювати головні факти від другорядних, робити короткий виклад змісту репортажу за допомогою опор та класифікувати деталі змісту за заданою ознакою. Оскільки глобальне аудіювання передбачає розвиток умінь сприймати та розуміти основну ідею репортажу, а детальне – фактичний зміст та деталі, вважаємо за доцільне для розвитку вищезазначених умінь використовувати різні види репортажів, з різною тривалістю в часі та з різним типом мовлення учасників, однак з нормативною вимовою, діапазоном тем, що не виходять за межі тем ситуативного спілкування та є знайомими учням. Для глобального

аудіювання найкраще підходять репортажі–монологи з тривалістю звучання 1–2 хв., у той час як репортажі для розвитку вмінь детального аудіювання повинні бути довгими у часі (3–5 хв.) та вміщувати велику кількість дат, цифр, фактів та деталей. Вправи основного етапу є умовно – комунікативними та комунікативними, рецептивними, рецептивно – репродуктивними, рецептивно – продуктивними та продуктивними, повністю або частково керованими з індивідуальним, парним та груповим режимами виконання.

На *просунутому* етапі критичне розуміння репортажу здійснюється на рівні тексту, так само як і на основному етапі для розвитку вмінь глобального та детального розуміння. Вправи цього етапу спрямовані на аналіз тексту, інтерпретацію та його критичне осмислення. Цей етап передбачає формування вмінь давати критичну оцінку подіям, що відбуваються в репортажі, висловлювати особисте ставлення до героїв чи подій, пов'язувати факти, описані в репортажі, з власним досвідом, визначати емоційний стан репортера та учасника за паравербальними особливостями (міміка, жести), проникати в підтекст на рівні всього твору. Ми вважаємо, що розвиток вищеописаних умінь доцільно здійснювати на основі репортажів з високою інформативною насиченістю, зі значною кількістю фактів та деталей, з нормативною вимовою, однак з елементами розмовного стилю (що є невід'ємною складовою репортажів), з різними видами мовлення (діалогічне, полілогічне) та ступенем складності. Саме репортажі для розвитку вмінь детального розуміння лягли в основу для розвитку вмінь критичного розуміння, оскільки, для того, щоб проникнути в підтекст, зрозуміти думку, виражену імпліцитно, потрібно ретельно опрацювати репортаж, вивчити всі його деталі, і лише тоді переходити до виконання дій вищого порядку, як–то розвитку вмінь критичного аудіювання. Вправи просунутого етапу є умовно–комунікативними, комунікативними рецептивно – репродуктивними, рецептивно – продуктивними та продуктивними, індивідуальними, парними та груповими з частковим керуванням.

На основі вищеописаних етапів навчання аудіювання репортажів ми розробили систему вправ, що складається з трьох підсистем, кожна з яких, у свою чергу, складається з трьох груп вправ, спрямованих на формування знань, навичок та розвиток умінь аудіювати репортажі. Детально розглянемо зміст кожної з підсистем вправ.

1. Підсистема вправ для формування знань про репортажі.

1.1. Група вправ, спрямована на *ознайомлення* учнів з *особливостями репортажів*, що передбачає: а) актуалізацію знань учнів про репортаж загалом; б) актуалізацію знань про типи мовлення в репортажах; в) ознайомлення з дієслівними формами мовлення в репортажах.

1.2. Група вправ, спрямована на *ознайомлення зі структурою репортажів*, що включає в себе: а) актуалізацію знань про структурні компоненти репортажів; б) ознайомлення з особливостями основної частини репортажів.

1.3. Вправи, спрямовані на *ознайомлення з соціокультурною інформацією*, що включають в себе пояснюючий коментар соціокультурної інформації репортажу.

2. Підсистема вправ для формування навичок аудіювання репортажів. Основне завдання вправ цієї підсистеми полягає у формуванні в учнів навичок (фонетичних, лексичних, граматичних) аудіювання репортажів.

2.1. Вправи, спрямовані на *формування фонетичних навичок*, включають в себе формування навичок: а) розуміти порушення мовлення; б) інтонаційно розрізняти питання та твердження; в) визначати емоційний стан мовця; г) пристосовуватися до інтонаційних особливостей мовця та до різної швидкості пред'явлення репортажу.

2.2. Вправи, спрямовані на формування *лексичних навичок*, а саме: а) на розуміння специфічної лексики, притаманної репортажам (метафори офіційно-ділового стилю, багатозначні слова, реалії, ідіоми, абрєвіатури, кліше тощо); б) на розуміння словотворчих афіксів; в) розуміння/здогадку значення незнайомого слова за контекстом чи його подібністю зі словами рідної мови.

2.3. Група вправ на формування *граматичних навичок*, що включає вправи на а) розрізнення основних граматичних конструкцій речень; б) розуміння прямої мови, риторичних запитань, звертань, еліптичних конструкцій; в) розуміння мовлення з порушенням граматичних норм; г) розпізнавання основних граматичних форм теперішнього та минулого часу.

3. Підсистема вправ для розвитку вмінь аудіювання репортажів. Ця підсистема включає в себе групи діяльнісних вправ, а саме вправи у власне аудіюванні репортажів. Ці вправи є комунікативними за своєю спрямованістю і направлені на розвиток умінь різних видів аудіювання репортажів (глобального, детального та критичного). Під час використання діяльнісних вправ на основному та просунутому етапах навчання аудіювання репортажів, ми враховуємо три основні етапи роботи з ВФГ репортажів: дотекстовий етап, текстовий (етап в активному аудіюванні) та післятекстовий етап [4; 6].

Так, основна мета *вправ дотекстового етапу* полягає в необхідності підготувати учнів до сприйняття певного сюжету репортажу через зняття екстралінгвістичних та лінгвістичних труднощів, удосконалення вживання лінгвістичних засобів, притаманних мові ЗМІ. Дотекстові вправи включають в себе введення в контекст, тобто ознайомлення учнів із ситуацією мовлення, зняття лексичних труднощів, що є характерними для конкретного репортажу та постановку комунікативного завдання.

Вправи текстового етапу, тобто вправи власне в аудіюванні, виконуються під час безпосереднього перегляду репортажів і можуть містити такі завдання, як виписати ключові слова, цифровий матеріал чи скласти план репортажу тощо.

Вправи післятекстового етапу мають на меті перевірити розуміння учнями змісту ВФГ репортажу та організувати використання ними матеріалу в усній або письмовій формі.

Для перевірки розуміння почутого ми використовуємо тестові завдання. Так, для перевірки розуміння загального змісту репортажу це будуть завдання типу «правильна/неправильна відповідь» (True/False statement), відповіді на запитання, запис фактів у тій послідовності, в якій вони подані в тексті. Для перевірки повного розуміння репортажу, що передбачає перевірку деталей, ми пропонуємо завдання типу «множинний вибір», «перехресний вибір», групування деталей за заданою ознакою, заповнення пропусків, таблиці. Для критичного аудіювання ми обрали відповіді на запитання, опитування, обговорення вилученої інформації. Такі вправи передбачають розвиток умінь обговорювати почуту інформацію: висловлювати власну точку зору та робити висновки щодо почутого/побаченого як самостійно, так і в парах чи групах, оцінювати почуте з точки зору об'єктивності, цінності і перспективності запропонованої інформації для певної проблеми, розуміти ставлення того, хто говорить, до змісту повідомлення, розкривати мотиви, що визначають зміст репортажу та проникати в підтекст.

3.1. Вправи, спрямовані на *глобальне розуміння змісту* репортажу, зокрема вправи на а) розуміння головних подій; б) розуміння основної теми за ключовими словами, заголовком, опорою на схеми; в) розуміння соціальної ситуації мовлення.

3.2. Вправи, спрямовані на *детальне розуміння змісту* репортажу, зокрема вправи на а) пошук слухової та мовленнєвої діяльності (виписувати ключові слова, деталі, цифри, складати план); б) розуміння деталей фактичного змісту; в) відокремлення основного

матеріалу від другорядного; г) класифікацію деталей за заданою ознакою; д) організацію деталей в логічній та хронологічній послідовності; е) узагальнення деталей та фактів змісту.

3.3. Вправи, спрямовані на **критичне розуміння** інформації, а саме: а) зрозуміти мету повідомлення і висловити власну точку зору; б) зрозуміти головну думку, виражену імпліцитно; в) обґрунтувати факти на основі власного досвіду; г) оцінювати повідомлення з точки зору об'єктивності, цінності та перспективності запропонованої інформації для певної проблеми; д) зрозуміти відношення того, хто говорить до змісту; е) розкривати мотиви, які визначають зміст репортажу. Систему вправ для навчання аудіювання репортажів як АПТ представлено в *схемі 1*.

Наведемо приклади вправ, що виконуються на кожному етапі навчання аудіювання репортажів як АПТ.

Вправи пропедевтичного етапу навчання аудіювання репортажів старшокласників в умовах профільного навчання

Приклад 1. Мета: ознайомити учнів з особливостями основної частини репортажу.

Інструкція. Listen to several episodes of reportages. Write down phrases used by the reporter to introduce other members in the studio and change the topic/theme.

Схема 1.

Приклад 2. Мета: ознайомити учнів з типами мовлення в репортажах.

Інструкція. Now you know that a reportage can be presented by a reporter only or include interviews with the participants. So, each episode can be presented in a different way. Listen to several episodes, define the type of presenting the information in each of them and fill in the chart.

Type of communication	Episode 1	Episode 2	Episode 3	Episode 4	Episode 5
A reporter					
A reporter – a participant					
A reporter – Participants					

**Вправи підготовчого етапу навчання аудіювання старшокласників
репортажів в умовах профільного навчання**

Приклад 3. Мета: навчити інтонаційно розрізняти питання та твердження.

Обґрунтування. In rapid speech sentences which are structurally statements may be pronounced as questions. It happens because speakers in everyday situations are not very careful about the correctness of the speech structure.

Інструкція: Listen to the extracts of reportages that include the participants' speaking. Are the suggested sentences statements or questions? Find the sentence that you hear. Write down your answers in combination of figures and letters.

1. a. Your cell phones are supposed to be where?
b. Your cell phones are supposed to be where.
2. a. British people actually think that other countries are lesser nations?
b. British people actually think that other countries are lesser nations.

Приклад 4. Мета: зняти труднощі розуміння значень метафор та їх видів.

Інструкція: Familiarize yourself with the meaning of the official metaphors you are going to come across while listening/watching different reportages. Provide your example of its usage.

Pandora's box is open – revealing something that is bad and starting to use it (метафора).

You can't put the genie back in the bottle – when the process of something has started, it's difficult to stop it (метафора).

To drink from master's well – to follow somebody in doing something.

Приклад 5. Мета: формувати навички здогадки про значення незнайомого слова за контекстом.

Інструкція: Read the situation and choose the meaning of the word from given.

And according to architects who designed it, it's a signal that "tall buildings are back". So, we know the thing is just huge. But how would the Burj Dubai stack up against some of the world's most famous skylines?	1) to stand out against something
	2) to be compared with something else

Приклад 6. Мета: формувати навички розрізняти еліптичні конструкції.

Інструкція: Listen to the sentences and express surprise beginning your answers with *Would...? or Had...?*

- 1) She said she'd known him for a few years (Had she?).

2) If she hadn't gone into acting, she'd probably have been like her hero (Would she?).

**Вправи основного етапу навчання аудіювання старшокласників
репортажів в умовах профільного навчання
Дотекстові вправи**

Exercise 7.

Мета: *формувати вміння передбачати основну думку репортажу.*

Інструкція. **You are going to watch an episode about how to pack all your things into a carry-on. Before you watch the episode, answer the following questions.**

1. Do you pack your things beforehand or at the day of departure?
2. What things do you usually take? Do you take a lot of them?
3. Have you ever heard of "the rule of two"?
4. Do you have any strategies how to take a lot of things but to have a small bag?

Exercise 8.

Мета: *зняти лексичні труднощі.*

Інструкція. **Look at the words and word combinations, read them and try to guess their meaning. Match the words and word combinations on the left with their explanations on the right. Write down your answers in combination of figures and letters.**

1) fare	a) to make something difficult
2) to snag	b) the act of buying
3) a purchase	c) the sum paid for drive in a bus, train, plane etc.

Вправи текстового етапу

Exercise 9.

Мета: *формувати вміння виписувати ключову інформацію.*

Інструкція. **Go through the following statements, while watching, tick (✓) those which you hear in the episode.**

- Be flexible about departure and return dates.
If it is possible try to fly west instead of east.
When calling airlines always be polite and friendly!
Fly only through booking tickets from airline websites.

Вправи післятекстового етапу

Exercise 10.

Мета: *розвивати уміння визначати головні події в репортажі.*

Інструкція. **Decide which of the suggested variants are True or False according to information that you have heard.**

1.	Airtfares are cheaper if you book at least three month in advance.	
2.	Airtfares are cheaper if you stay over a Saturday night.	
3.	Check some websites before making the decision to fly.	
4.	Discount carries are always shown on travel sites.	
5.	When calling airlines be rude as they are always rude with clients.	

Exercise 11.

Мета: розвивати уміння розуміти та визначати деталі фактичного змісту.

Інструкція. **Read the sentences and choose the best answer.**

1. At Bayside High School in Florida, students risk being _____ if their phone is confiscated more than once.
  - a) suspended
  - b) fined
2. So far this year, _____ kids have had their phones taken away.
  - a) 500
  - b) 200
3. Pediatrician and media expert Michael Rich says the reality is kids use more than _____ hours of media a day.
  - a) seven
  - b) six

**Вправи просунутого етапу навчання аудіювання старшокласників
репортажів в умовах профільного навчання
Вправи післятекстового етапу**

Exercise 12.

Мета: розвивати вміння обґрунтовувати факти, викладені в репортажі, на основі власного досвіду та знань.

Інструкція. **Your friend Ann is a teacher. She is going abroad on Comenius programme to work with children. Tell her everything you know about it using the information from the reportage. Give your arguments in favour or against this programme.**

Exercise 13.

Мета: розвивати вміння оцінювати повідомлення з точки зору об'єктивності, цінності і перспективності запропонованої інформації для певної проблеми.

Інструкція. **Work in pairs. Express your ideas concerning information given in the reportage answering the questions.**

1. Is this information useful for you?
2. How can you use it in your life?
3. Would you like to go abroad to have trainee course there?
- 1) Would you recommend your friend to go abroad to have practice?

Exercise 14.

Мета: розвивати вміння розкривати мотиви, які визначає зміст повідомлення.

Інструкція. **Work in groups of three. Say, why Eva and Carlos went abroad to have their trainee courses there. Why didn't they stay at home to work with children in their schools? How would you do being in their shoes?**

Exercise 15.

Мета: розвивати вміння розуміти і коментувати головну думку, виражену імпліцитно.

Інструкція. **Work in pairs and discuss the following:**

- What were the author's intentions?

- What did he want to tell us by it?
- What thoughts does it trigger in you?

Exercise 16.

Мета: розвивати вміння розуміти відношення того хто говорить до змісту.

Інструкція. What do you think about author's attitude to the information presented in the reportage? Does he support the idea of working abroad on Comenius programme? How can we understand it?

Висновки. Таким чином, ми представили систему вправ, що спрямована на формування у старшокласників навичок та вмінь в аудіюванні, допомагає ознайомитися з соціокультурним фоном країни, розвиває усне мовлення учнів та підвищує загальноінтелектуальний рівень. Безсумнівно, запропонована методика навчання аудіювання репортажів як АПТ потребує певної організації роботи, що втілюється в моделі навчання, в чому ми і вбачаємо перспективу подальшого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гез Н.И. Методика обучения аудированию в школе с преподаванием ряда предметов на иностранном языке/ Н.И.Гез // Иностранные языки в школе – 1985.–№ 6.– С. 19–24.
2. Гез Н.И. Система упражнений и последовательное развитие речевых умений и навыков / Н.И.Гез // Иностранные языки в школе – 1969. – № 6. – С. 29–40.
3. Літвін І.М. Система вправ для формування англійської аудитивної компетенції у майбутніх учителів на матеріалі відеофонограми-інтерв'ю / І.М. Літвін // Вісник КНЛУ. Серія "Педагогіка та психологія". – 2011. – № 19. – С. 118 – 130.
4. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб./ Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К: Ленвіт, 2002. – 328 с.
5. Метьолкіна О.Б. Індивідуалізація навчання аудіювання учнів І класу середніх загальноосвітніх шкіл з поглибленим вивченням англійської мови: дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / О.Б.Метьолкіна. – К., 1996. – 220 с.
6. Тарнопольський О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у мовному закладі освіти: навч. посіб. – Д. : Вид-во ДУЕП, 2005. – 248с.
7. Шатилов С.Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе / С.Ф.Шатилов. – [2-е изд., дораб.]. – М. : Просвещение, 1986. – 223 с.
8. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова. 10–11 класи. Профільний рівень [Електронний ресурс] / Режим доступу до журн. : <http://www.mon.gov.ua>
9. Richards J.G. Listening Comprehension: Approach, Design and Procedure / J.G.Richards // The Context of Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 1991. – P. 189–207.